

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molla piccolo št. 7. II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Sporazumjenje med Avstro-Ogrsko in Rusijo in dogodki na Balkanu.

Vladar velike Rusije, car Nikolaj je v obiskih pri cesarju Franu Josipu v lovskem gradu blizu vasi Mürzsteg v okraju Bruck ob Muri na Štajerskem. Car se je ustavil na Dunaju tako rekoč le za en hip. Ob 1. uri popoldne je bil završen »cerce« po gala-deženeju v sehönbrunskem gradu dne 30. septembra, a ob 2. uri 45 minut sta bila vladarja že na potu proti kolodvoru, da se popeljeta na love v lepe Štajersko.

Ali že to kratko mučenje na Dunaju je zadostilo, da sta vladarja obeh velikih sosedajih držav mogla, vsak se svoje strani, podati manifestacijo, v kateri se zreali veliki politički pomen tega sestanka obeh monarhov — na love.

O tem velepolitičnem pomenu sestanka med carjem Nikolajem in cesarjem Franom Josipom je bila itak že v naprej uverjena vsa Evropa. Oči Evrope so te dni obrnne proti Dunaju in vse je pričakovalo napeto rado-vednostjo na besedo, ki ima javiti svetu, je-li še obstoji delo, ki je je zasnoval cesar Fran Josip se svojim obiskom v Petrogradu pred 6 leti?

Pod pritiskom madjarstva je bilo po-stalo v tradiciji v naši vnanji politiki, da mora nje ost biti vsikdar naperjena proti Rusiji. Ali v merodajnih činiteljih na Du-naju je slednjič vendar prodrlo spoznanje, da po permanentnem navskrižu z Rusije mo-rejo trpeti največ škodo interesi monarhije na — Balkanu. Posledica temu je bila, da je od strani cesarja Frana Josipa izšla ini-cijativa za dogovor med Rusijo in Avstro-Ogrsko ozirom na balkansko vprašanje. Sedaj pa je Makedonija v plamenu, kri teče v potokih in trumoma padajo pod turškimi bodali mučeniki turške krutosti. Balkanska kriza je v najakutnejšem stadiju in vse civi-lizovani svet — v kolikor ni že popolnoma otopel za mučeništvo sočloveka in popolnoma poživinil v svojem slavofohatvu — gleda z grozo na klanje v Makedoniji, na skrunjenje žena, morjenje otrok, požiganje vasi in na vandalsko uničevanje vsega imetja ljudem, ki nočejo družega, nego življenja, ki bo do-stojno človeka. Celó v Angliji, ki je bila v vsej zgodovini tradicijsalna nasprotnica bal-kanskim Slovanom in večna zaščitnica za-vratnim in lažnjivim mogotcem v Carigradu, celó v Angliji je navstalo sedaj mogočno gibanje proti turškim grozodejstvom in za osvobojevanje balkanskih Slovanov iz te krutosti.

V takih trenutkih je došel car Nikolaj na Dunaj, oziroma v Mürzsteg, na sestanek

s cesarjem Franom Josipom. Na Balkanu gori!! a po svojem dogovoru sti Avstro-Ogrska in Rusija prevzeli pred vsem civilizovanim svetom dolžnost, da pogasiti plamen, da napraviti red, da ustvariti tam doli civilizovane odnošaje, da tudi v vilaje-tih, kjer sedaj krvavo gospodari turški meč in teče krščanska kri v potokih, pripomereta do veljave človeški civilizaciji in principu humanitete.

Zato je ves svet pričakoval, da čuje iz najkompetentnejših ust dvojno: ali dogovor med Rusijo in Avstro-Ogrsko še obstoji — in se-li obe ti dve velesili zavedati svoje moralne obveznosti, ki jima izhaja iz do-govora?!

Odgovor na prvi del vprašanja je do-bila Evropa neposredno po prihodu carja na Dunaj. Pojasnilo je povsem zadovoljivo. Izlasti mi Slovani, se svojega narodnega eta-lšča, pozdravljamo radostno obvestilo, da sporazumjenje med državno, katere podaniki smo mi, in Rusijo ne le obstoji nadalje, ampak da se je celó utrdilo in poglobilo. Iz zdravijee našega cesarja na deženeju v Sehön-brunnu je vel posebno tople veduh. V ne-navadno živahnem tonu je povdarjal naš cesar prisrčnost »našega razmerja«. In je — naravnost in posebno pokazavši na dogodke na Balkanu — izrekal nado, da popolno soglasje v mazorih in uvaževanjih dovede do vspeha akcije, ki jo »iz-vajamo tam sporazumao v interesu evrop-skega miru«.

Skoro demonstrativen je bil torej način, kakor je cesar Fran Josip konstatiral nadalj-nji obstanek sporazumjenja med Avstro-Ogrsko in Rusijo. A tudi iz odgovora ear-jevega je vela izredna toplota, ki je tem pomembnejša, ker vladar Rusije ni ravno gostobeseden in razsipen s toplimi akcenti. Tudi ear Nikolaj je odgovarjal iz »polnega srca« in je povdarjal »srčno sporazumjenje« in »popolno harmonijo«, ki da je jamstvo za vspeh za »pacifikatorično delo«, zapričeto v »skupnem sporazumljenju«. Zatrjal je, da se »človekoljubni namen« mora doseči »s pri-mernimi sredstvi« v »trajno pomirjenje«.

Svet je torej šul iz najkompetentnejših ust zadovoljivo obvestilo. Mi smo rekli že gori, da se mi Slovani kakor taki radujemo na tej vladarski manifestaciji. Radujemo, ker smo v vrhnim sorodstvu ne le z velikim ruskim na-rodnom, ampak tudi z mučeniki, ki tam doli umirajo junaške in mučeniške smrti za svojo svobodo in katere ravno ima to sporazum-ljenje med Avstro-Ogrsko in Rusijo rešiti iz objemov krutega krvnika in nasilnika.

Beseda na Dunaju je bila torej v pravo blagovestje za ves svet, kjer le bijejo človeški

čuteča človeška srca. Ali kaj je beseda — brez dejanja? Glavno vprašanje, kaj in kako sta določila ministri za vnanje stvari obeh držav? Kakovi so sklepi dogovorov v Mürz-stegu? So-li res taki, da bodo dejanja od-govarjala besedi? Se-li bo na Dunaju mani-festovano soglasje kazalo v »primernih sred-stvih« za delo pacifikacije — kakor je na-glašal ear Nikolaj —, ali pa se kazalo — v nehanju, kakor se je, žal, do sedaj, in ki se je opravičevalo s tisto nesrečno formulo o »potrebi ohranitve statusa quo«?! — Edino »primerno sredstvo« more biti energičen in brezobziren nastop proti zvižanežem in la-žnikom v Carigradu, ki tem raje dajejo vse možne obljube, ker nikdar nobene ne spoštujejo! Kdor je kriv, tega treba udušiti. Status quo na Balkanu je stanje krivice, in njega zgodovina je pisana z nedolžno člo-veško krvjo.

Kako sta določila grof Lamsdorf in grof Goluchowski? Za kaka »primerna sredstva« sta se odločila? Ali bo koncept njiju skle-pov v Mürzstegu zapet prikrojen v zmislu formule — ohranitve status quo?! Ali naj ta formula, ki ni drugega nego zatvornica, ki ne dopušča dalje vodovju — pravice, še na-dalje zavlačuje ureditev razmer na Balkanu? Ali naj na dalje traja škandal, da se pred očmi evropske civilizacije gode najgroznejša barbarstva?!

Razveselili smo se enunciacije na deže-neju v gradu sehönbrunskem. Ali blagoslov-ljali bomo sporazumjenje med Avstro-Ogrsko in Rusijo, ako čini priinesejo dovoljen odgo-vor na gornja vprašanja, ako donesejo o d-rešenje in mir narodoma na Bal-kanu.

Politični pregled.

V Trstu, 2. oktobra 1903.

Deželni zbori. Tirolski. V več-rajšem tirolskem deželnem zboru je bil so-glasno vsprejet po Nemeih in Italijanih ulo-ženi nujni predlog glede takojšnjega razprav-ljanja o zakonu glede učiteljskih plač. — Italijanski posl. Brugnara je izrekel nad tem svojo zadovoljstvo in izrazil nado, da s tem dokazano pravno čutstvo Nemcev omo-goči tudi sporazumjenje glede samouprave Trentina.

Češki. V češkem dež. zboru so poslanci Dvořak, Kubr in Baxa protestirali proti za-postavljanju deželnih zborov in opozarjali na dejstvo, da je češki deželni zbor zmožen za delo, medtem ko državni zbor ne more po-slovati. — Baxa je tudi priporočal splošno, enako in direktno volilno pravico in je pozival vse češke stranke, naj se zedinijo za sestavo adrese na cesarja.

Notranji pogled in razumevanje stvari ali idej sta v njih dovršena in pravilna. Tudi je razkril markizi hudi udarec, ki jo je za-del, vse bodoče nevarnosti. Presrečna, da jo je njeno navada bolešno stanje rešilo za-drege je vsprejela rada duhovito sočutje gospe de Serizy.

Da je prekinila romanco, je bil dogodek, o katerem se je več oseb precej različno iz-ražalo. Jedni so obžalovali Julijno usodo ter tožili, da je tako znamenita dama za svet zgubljenja; drugi zopet so iskali vzroka nje-nih muk v njenem samotnem življenju.

»No, dragi moj Ronquerolles«, je rekel marki bratu gospe de Serizy, »ko si videl gospo d' Aiglemont, si me zavidal moje sreče ter mi predbacival, da sem jej nezvest. Tudi ti bi si ne želel take usode, če bi živel, ka-kor jaz, jedno ali dve leti z nežno ženko, ne da bi se jej upal poljubiti roko iz strahu, da je ne zlomiš. Ne meni se nikdar za take nežne stvarice, ki niso za drugo, nego da se postavijo pod steklo in da moramo vedno paziti nanje, ker nas silita v to njih zdrob-ljivost in dragocenost. Ali jezdiš mnogokrat s svojim lepim konjem na sprehod? Govori

Kriza na Ogrskem. Khuen se potom korespondenčne pisarne opravičuje glede nje-govega postopanja v seji, ko je sporočil zbor-nici svojo demisijo. Takoj po dotični izjavi je namreč Khuen izšel iz zbornice z vsemi ministri vred, kar so nekateri poslanci sma-trali kakor nekaj štrajk skupnega minister-stva. Khuen pravi sedaj, da je bil njegov odhod iz zbornice popolnoma opravičen, ker po demisiji ministerstva je nezmisljna in brez političnega pomena vsaka debata.

Tudi na dunajskem dvoru da niso za-dovoljaj s Khuenovim postopanjem in menijo, da je hotel Khuen sam proizročiti in povspe-šiti svoj padeč.

V ogrskih političnih krogih se sodi, da kralj sedaj brzkone imenuje parlamentarno vlado, ker je jasno, da je za opozicijo ves madjarski narod.

Včeraj je imela neodvisna stranka kon-ferenco, v kateri se je razpravljalo o zahte-vah, katere so socialisti na svojem zadnjem velikem shodu stavili do neodvisne stranke v tozadevni resoluciji.

Kar se tiče splošne volilne pravice, je posl. Thaly priporočal, naj bi se splošna volilna pravica omejila v toliko, da bi bili od nje izključeni vsi tisti, ki ne znajo ma-djarski pisati in čitati (!). Vendar pa sta se našla dva druga nekoliko pametnejša govor-nika Szatmary in Lengyel, ki sta pobijala to Thalyjevo omejitev in priporočala splošno vo-lilno pravico brez izjeme.

Slednjič se je na predlog posl. Košuta izvolila posebna komisija, ki ima proučiti in poročati o zahtevah socialistov.

Dogodki v Srbiji. Beligranski list »Štampa« trdi, da je program prihodnjemu zasedanju srbske skupščine sledeči: Dogodki 11. junija in njih posledice, dogodki v Nišu, proračun za leto 1904, izvolitev novega dr-žavnega sveta in odobrenje nekaterih preko-raženj dovoljenih kreditov. »Štampa« meni, da izvrši skupščina ta program v kakih šestih ali sedmih mesecih. Skupščinsko pred-sedništvo bo po svoji izvolitvi poročalo kralju o položaju v skupščini; na to poveri kralj Peter generalu Gruicu sestavo novega kabi-neta. Obe radikalni stranki ste se že pogodili glede sestave nove vlade.

Dunajski »Zeit« poročajo, da bo zbor-ničnim predsednikom brzkone izvoljen nek-danji ministerski predsednik Jurij Simić, v podpredsedništvo pa da se izvolita dva skrajna radikala. Kakor ministerske kandi-date navaja dun. »Zeit« sledeče osebnosti: zmerni radikalei: general Gruic (predsedništvo), nekdanji odposlanec v Parizu Andra Nikolić (vnanje stvari), Lazar Paču (finance), Stojan Protić (notranje stvari);

se, da ga nočes izpostavljati ploham in snegu. To je moja zgodba. Res je, da sem si syest čednostij moje soproge; toda moj zakon je potratna reč, in motiš se, če meniš, da sem oženjen. Tudi je moja nezvestoba na ta na-čin upravičena. Rad bi pač vedel, kaj bi vi, gospodje zasmehovalci storili na mojem me-stu. Mnogo mož bi ne bilo tako prizanesljivi-proti moji soprogi, kakor sem jaz. Pre-pričan sem«, je pristavil šepetaje, »da gospa d' Aiglemont ničesar ne sluti. Tudi bi bila reenično velika krivica, če bi se prtoževal, da sem zelo srečen... Tudi ni za čutečega moža nič dolgočasnejšega, nego gledati trp-ljenje uboze bitja, na katero smo vezani...«

»Ti si torej jako čustven?«, je odvrnil gospod de Ronquerolles.

To prijateljsko norčevanje je spravilo po-slušalec v smeh; toda Artur je ostal hladen in resnoben, kot gentleman, kateremu je re-snoba temelj značaja. Nedvomno so zbudile te čudne soprogeve besede nekaj upa v mla-dem Angležu, ki je potrpežljivo čakal tre-notja, ko bo sam z gospodom d' Aiglemont-om. Prilika za to se mu je kmalu ponudila. (Pride še.)

PODLISTEK.

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

I. Prvi grehi.

Iskala je sopraga, pogledala ga ko-ketno ter z veseljem opazila, da je to v tem trenutju neizmerno laskalo njegovemu samo-ljubju. Srečna radi tega zmagoslavja je v prvem delu romane očarala vso družbo. Ni-koli ni pela Malibran ali Pasta pesniji, tako dovršenih v čutstvu in prednašanju. Pri za-četku drugega dela pa je pogledala na gručo in opazila Arturja, čegar vanjo uprt pogled je ni zapustil. Živo je vztrepetala in glas jej je odpovedal. Gospa de Serizy je hite'a s svojega prostora k markizi.

»Kaj Vam pa je, draga moja? Oh, ubo-žica je tako slabotna! Tresla sem se, ko sem jo videla lotiti se stvari, kateri ni kos«.

Romance je bila prekinjena. Razdražena se Julija ni več upala nadaljevati in prenesla je nezvesto sočutje svoje tekmovalke. Vse

dame so tajno šepetale; ko so se pogovar-jale o tem dogodku, so slutile pričetek boja med markizo in gospo de Serizy, kateri tudi niso priznavaše s svojim obrekovanjem. Te nenavadne slutnje, ki so Julijo mnogokrat vznemirjale, so se hipno uredničile. Baveča se z Arturjem se je veslila svojega prepričanja, da je moral navidezno tako lahkočunen in mehak mož ostati zvest svoji prvi ljubezni. Včasih jej je laskalo, da je ona predmet te lepe strasti, te čiste in resnične strasti mla-dega moža, čegar vsa trenutja so njej po-svečena, ki nima nobenih izgovorov, ki zardi-žez vse, kakor ženska, ki misli kakor ženska, ki ne trpi poleg nje nobene tekmovalke ter se jej popolnoma ude, ne da bi mislil na sla-vohlepje, čast ali premoženje. To vse je bila sanjarila o Arturju po nespameti in zbog raz-vedrila; a zdaj se jej je naenkrat zdelo, da se izpolnjujejo njene sanje. Na skoraj žen-skem obrazu mladega Angleža je brala glo-boke misli, sladko otožnost in bolešno odpo-ved, katere žrtva je bila ona sama. V njem je zopet spoznala samo sebe. Bol in otožnost sta najzgovornejša tolmača ljubezni, ki se združita z neverjetno naglico s trpečima

*krajni radikaleci: visokošolski profesor Vlado Todorović (gradnje), odvetnik Nikola Nikolić (pravosodstvo), bivši minister Ljubomir Stojanović (nauk). Portfelj vojnega ministra prevzame polkovnik v rezervi Svetozar Stanković, trgovinskega ministra pa profesor na visoki šoli Ljubomir Davidović, pristaja skrajno radikalne stranke, ako bi pa Grušić poleg predsedništva prevzel tudi portfelj ministra za zunanje stvari, potem bi trgovinski minister postal Andra Nikolić. Skrajni radikaleci kandidirajo za vojnega ministra generala Putnika, a kralj Peter bi tega izvršnega častnika raje obdržal na čelu generalnega štaba.

Zatrjuje se, da zbornica takoj po sestavi nove vlade interpelira isto, kako stališče da zavzema nasproti macedonskemu vprašanju?

Predvčerajšnjim priredil je kralj Peter na čast odstopajočim ministrom slovesen obed, na katerem se jim je zahvalil na njih dosežanem delovanju.

Liberalna stranka je v svoji zadnji seji odstavila bivšega ministerskega predsednika Avakumovića od strankinega vodstva.

Dogodki na Balkanu Nekdanji srbski odposlanec v Londonu, Mijatović, poroča v beligradskem »Trgovinskem glasniku« nekatere zanimive opazke, katere je pred kratkim umrli angleški državnik lord Salisbury izrekel o balkanskem vprašanju. Salisbury je izjavil nasproti Mijatoviću, da je bil njegov ideal vedno Balkan balkanskim narodom, ali, ker se bi Bolgari, Srbi in Grki raje med seboj zadavili, nego se združili v zvezo balkanskih narodov, potem bi bilo v njih interese, kakor tudi v interesu Evrope in humanitete, da bi Avstro-Ogrska zasela vse balkanske države s Carigradom vred. Ko mu je na to Mijatović odgovoril, da bi Avstro-Ogrska ne bila v to dovolj močna, odvrnil je Salisbury, naj bi se tedaj glede Balkana sporazumeli med seboj Avstro-Ogrska in Rusija in si ga razdelili. Srbski diplomat se je nad tem silno zgražal in je Salisburyja opozoril na angleške interese na Balkanu. Salisbury je na to odgovoril: »Res je, bolje bi bilo, da bi stvari ne došle tako daleč, ali ker niste dovolj razumni, da bi se združili, nima Anglija nikakega interesa na nadaljnjem obstoju balkanskih držav, posebno še z ozirom na to, da smo zadobili trdno stališče v Egiptu ter da smo postali gospodari suškega prekopa. Mijatović je protestiral tudi proti takemu naziranju, na kar je lord Salisbury pripomnil: »Ako vam moj tretji načrt ravno tako malo ugaja, kakor prva dva, potem vam stavim četrtega, naj bi namreč Rusija zavzela Carigrad, kar se itak prej ali slej dogodi, ter naj bi zavladala preko vsega Balkana. Mi Angleži nimamo niti najmanjše želje zaplesti se z Rusijo v vojno radi neodvisnosti balkanskih narodov.

Tržaške vesti.

Kdo je žalil in kje je bila krivica! Včerajšnje izdanje Vrhovega »Gazzettina« prinaša daljši članek pod naslovom »Recloti Garibaldi e i Croati«. V tem članku (ki je pa bil deloma zaplenjen) opisuje nekdo ljubizen (!), ki jo baje goji Garibaldi do — Hrvatov! Garibaldi je v nedeljo dne 27. septembra t. l. res rekel na shodu »Patrie« v Vidmu, da bi bil on, kakor pravi liberalci, pripravljen priskočiti na pomoč tudi Hrvatom, ako bi isti vojevali za svobodo naroda in njega pravice. Te besede je Garibaldi izgovoril premišljeno in gotovo ne brez namena!

Mi pa ne dajemo na Garibaldijeve besede niti piškavega oreha in bi ne dali nič, tudi če bi govorili slične besede vsi italijanski prvaki, od najneznatnejšega do najvišjega!

Besede so »samice«, je rekel svojočasno bivši župan tržaški dr. Dompieri — čini pa so — samci!

Garibaldijeve besede so res lepe, ali kaj nam koristijo njega lepe besede, ko nas pa vi, avstrijski Italijani in v prvi vrsti slovenski renegatje — tepete dan na dan!

Odrekanje vsake pravice do obstanka, kakor je prakticirate vi proti nam — to je vse pred nego sredstvo v blaženje nasprotstev med dvema narodnostima, katerima je usojeno živeti v sosedstvu, ena poleg druge! Za nas bodo veljale Garibaldijeve besede, kadar porečete in dokažete to s čini, da nam drvoščate vse pravice, ki jih že uživata vi,

in ko nas priznate enako pravnimi z vami! Dokler pa nas imenujete »ščavote«; dokler nam odrekate pravico do slovenskih šol, dokler nam kradete naše nedolžne otročiče s pomočjo »Lege«, in dokler smo vam inferiorno pleme — do tedaj nam ne prihajajte nikdar z nikako aladko besedo!

»Li vedete ora i frutti della «nostra» (!) millenaria civiltà italiana?« (Vidite sedaj sadove naše tisočletne civilizacije!) Tako vsklika pisec Vrhovega glasila.

Vidimo jih, vidimo! Žalibog, da jih ne samo vidimo, ampak jih tudi okusamo in občutimo o tem na svoji koži — ne sadove kulture, ampak brutture!

»No, non più gettarci, «degnati, il quanto di sfida! Guardate all'avvenire! No certo noi piangeremmo per le offese da voi lanciate contro i nostri sentimenti. Gli italiani amano, non piegano; perdonano, ma non si rendono schiavi della loro clemenza.«

»Guardate all'avvenire!« (Glejte v bodočnost!) To pa to! Od vas že smemo pričakovati lepe bodočnosti! Saj imamo vsakdanjih izgledov!

»Mi gotovo ne bomo jokali radi žaljenj, ki ste je lučali proti našim čutstvom.«

Tako torej: mi smo žalili vašo čutstva. Mari s tem, da nam vi hočete uničiti našo narodno individualnost, danes hočete ponižati v helote, da nam odrekate pravico do življenja, a mi se branimo in zahtevamo svoje pravice in izlasti pravico vseh pravice: pravico do življenja po zakonih svojega rojstva! To je res lepo! Italijani nam hočejo ugrabiti, kar je slehernemu narodu, ako ni degeneriran in korumpiran do kosti, najdragoceneje; a mi le branimo, kar je dolžno braniti vsako pleme, ker sicer zasluži zaničevanje od vsega sveta — potem pa moramo še poslušati očitanje, da mi žalimo, in sicer poslušati od strani onih, ki žalijo in groze našemu obstanku! Res, velike zaloge hlaštva in zaničevanja resnice treba za tako zvrčanje dejstev!

»Italijani ljubijo, a se ne uklanjajo; oni odpustajo, a ne postajajo sužnji svojega usmiljenja.«

To — kar je tu napisal »Gazzettino« — je zopet njihuj atentat na resnico, ki je obstajala od nekdaj pa do današnjega dne! Do nas vsaj Italijani niso imeli nikdar pojma ljubezni v arzenalu svoje političke in narodne taktike, ker na njih strani smo videli do sedaj le čine sovražstva nasproti nam! Vse so morda bili že naši Italijani, ali Bog sam nam je priča, da ga ni bilo še nikdar trenutka ali dogodka, ko bi bili oni sužnji usmiljenja! Sužnji pa so bili, da, sužnji vsikdar — svoje strasti, svojega sovražstva, svojih zlih instinktov nasproti nam. Mi smo torej, ki bi imeli kaj pozabljati in — odpustati!

Tako je bilo doslej vedno. Če pa bo kedaj drugače, če se naši sodeželni italijanske narodnosti heroičnim činom vzbudivše se plemenite etične sile osvobode iz tega suženjstva in se povsnejo v višine pravičnosti po zahtevi resnične človeške civilizacije, potem bomo mi prvi, ki jim bratski sežemo v roke! Potem bo od naše strani rado vse pozabljeno in vse — odpuščeno!

Silajna zmaga slovenskih odvetnikov v Trstu. »Slovenec« piše: Sodnija v Trstu je dobila ukaz, da mora s slovenskimi strankami razpravljati v slovenskem jeziku. Slovenski tržaški odvetniki so se koj ponudili, da so pripravljeni vrniti se na slovenskih razpravah, kadar je potreben na slovenski razpravi uraden branitelj. Te ponudbe se pa niso držali, ne vem, ali sodnija ali odvetniška zbornica, in prihajali so na slovenske razprave kakor uradni branitelji laški odvetniki, ki niso umeli slovenske razprave. Proti slovenskim razpravam pritožili so se laški odvetniki na Dunaj in sedaj je prišel ukaz z Dunaja, naj prihajajo na razprave slovenski uradni branitelji. To je vspeh vztrajnih slovenskih odvetnikov v Trstu v brambo pravice našega jezika v hiši pravice — in kakor trda kraška skala vztrajnega dr. Gregorina jim na čelu. Kako je že raket Gretarsky? »Z onimi zakriviljenimi kljukami, katerim pravijo učenjaki«, boste izvojevali slovenski odvetniki naše slovenske pravice na slovenski zemlji.

Naši svečeniški reformatorji in naša šolska mizerija. Pišejo nam dne 30. septembra: Naznanjam Vam, da sem tudi jaz eden tistih, ki sem bil po nevspešnih razmerah pripravljen dati svojega 6 letnega fantiča v laško

šolo v ulici Kandler. Danes je prišel prvi-krat duhovnik v šolo, v prvi razred. Vprašal je mojega fantiča, da-li zna napraviti križ? Otrok je odgovoril, da zna, ali le po slovenski (ker doma da govorimo samo slovenski). In na ta nedolžni odgovor nedolžnega otročiča se je dotični oznanjevalec vere Kristove, ki je vera ljubezni in vesoljna, odzval z besedami: Va in Russia!

To je kratki dogodek, ki sem ga hotel zabeležiti tu in ki — toliko govori. Ne le, da je velepučen za fanatizem znanih duhovskih reformatorjev, ampak nam tudi kaže v bengalični luči našo šolsko mizerijo — ta pravi škandal! Jaz menim, da, ako bi tržaški Slovenci delali kako novo prošnjo za slovenske šole v Trstu, bi moralo zadostovati naučni upravi že zabeležene tega edinega dogodka. V tem se kaže vsa naša šolska mizerija in priča, kako opravičen je klic: Dajte nam vendar enkrat slovenske šole! Ta klic moremo dvigati v imenu pravice, v imenu šolskih zakonov, v imenu pedagoških načel, v imenu [dobre vzgoje, torej v imenu evropske civilizacije, in ne v zadnji vrsti v imenu — človekoljubja.

Slovenski oče.

Narodna nestrpnost v okrajni bolniški blagajni. Neki delavec (čegar ime imamo zabeleženo) se je prijavil blagajni bolnišni dne 21. t. m. Zdravnik dr. Israel je prišel k njemu na dom in ga pripoznal bolnim ter je velel delavcu, naj pride k njemu, čim mu bo nekoliko boljše. Prosimo čitatelje, da si to odredbo zdravniškovo posebno obdržijo v spominu.

V zmislu ukaza zdravnikovega se je delavec podal v ponedeljek ob 10. uri predpoldne na ambulanco v ulici Foscolo. Vizite tam sicer določene za zavarovance blagajne za 11. uro, ali naš delavec je šel nalašč nekoliko bolj zgodaj od doma, da je mogel iti počasi, ker se je čutil še slabega. Nekoliko pozneje, ko je delavec odšel od doma, pa je prišel nadzornik blagajne in ga, seveda, ni našel doma.

Na ambulanci ni našel bolni delavec rečenega zdravnika, ampak njegovega namestnika, ki je opravil svojo dolžnost. — Naš delavec je bil bolan do 30. t. m., do srede. Tega dne, ob 8. uri zjutraj, je zapustil zopet svoje stanovanje, in je odšel v blagajno po podpisano. In zopet je ravno v tem času prišel na njegov dom nadzornik blagajne in ga, seveda, zopet ni našel doma. In zopet prosimo čitatelje, naj si obdržijo v spominu, zakaj ga ni našel!!

Delavec je čakal pri blagajni do 9. ure. Potem se le so ga poslali v prvo nadstropje k tajniku. G. uradnik je obgovoril našega delavca — to se umeje ob sebi — po italijanski. Delavec pa mu je pripomnil uljudno, da ne zna italijanski. A odgovor mu je bil ta, da ga je uradnik nagnal iz sobe z besedo — ščavo!! Delavec je izišel iz sobe in šel zopet doli k blagajni. In tu je čakal, čakal in čakal do — 1 1/2. ure popoldne. Prosimo: vsa skupaj je čakal od 8. ure zjutraj do 1. ure in pol popoldne! Sedaj so mu še le veleli, naj pride jutri ob 10. uri predpoldne. — Torej kakor včeraj. Mož je storil kakor so mu veleli. Tu je zbranim delavcem velel vratar, ki ima nalog, da zbira dokumente in zove ljudi po imenu, da oni, ki bo poklican, naj gre gori k tajniku. Poklican je bil tudi naš človek. Šel je torej — z drugimi — gori v prvo nadstropje. Tu so morali zopet čakati nad eno uro. Slednjič je naš delavec vendar došel pred mogočnega gospoda uradnika. In ta ga je zopet nagovoril po italijanski, a na obnovljeno pojasnilo od strani delavca, da ne zna italijanski, ga je uradnik zopet nagnal s ščavo in mu velel, naj počaka zunaj! Delavec je ubogal, a zopet je moral čakati kake pol ure, dokler se je uradniku zljubilo, da ga je zopet pozval v sobo. In prijel ga je zopet, češ, da je (delavec) že štiri leta v Trstu in da mora znati italijanski. Delavec je pripomnil, da pač umeje nekoliko italijanski, ali govoriti da ne more, ker doma in na delu govori vedno le slovenski. Sedaj je bil uradnik vendar toliko milosten, da je tudi glede tega delavca storil svojo dolžnost. Dotičniku je bila izplačana podpornina, ali — ne popolna. Dobiti je imel 22 K, ali izplačali so mu le 19 K 80 stot. In sicer so mu odtrgali 2 K in 20 stot., ker ga nadzornik dvakrat ni našel doma!!! A sedaj prosimo čitatelje, da pogledajo tu gori, kjer

je povedano, zakaj ga ni bilo doma, in videli bodo, da je bil delavec kaznovan, ker je storil svojo dolžnost, kakor se mu je velevalo! Po vrhu šikan je siromak moral trpeti še materialno škodo.

Takovo je postopanje v tržaški okrajni bolniški blagajni z našimi slovenskimi delavci. Po gori rečenem je izključen vsak dvom na tem, da je le radi narodne animoznosti uradnikov v blagajni siromašen delavec trpel šikane in škodo. Tako se godi v tej blagajni našim slovenskim delavcem, a ti ustvarjajo velik del zavarovancev! A bolniške blagajne so institucija, ustvarjena potom državnega zakona in je pod nadzorstvom državnih organov! Je torej to državna institucija. Za nas stoji dejstvo, da bi si uradniki blagajne ne upali takih stvari, ako ne bi vedeli, da se jim nič ne zgodi! Po pravici moremo torej tudi državno oblast proglasiti odgovorno na teh škandaloznih razmerah! — Mi pa pozivljamo tudi vodstvo socialno-demokratske stranke, naj tudi ono enkrat energično nastopi proti narodnemu šovinizmu na ustanovah, ki bi morale služiti le namenom človekoljubja!! To je dolžno tudi v imenu — internacionalnega načela!

Novi Tržačani. Domovinsko pravico v Trstu so dobili gg.: Gregor Lotrič iz Sevea pri Kranju, Štefan Stanič iz Anhovega pri Kanalu in Anton Vidmar iz Brji pri Rihemberku.

Čin 2-tisočletne — civilizacije. Predvčerajšnjim je neki biciklist vozil preko trga Sv. Ivana. (Bil je na triciklu na paro). Iz neke prodajalnice je prišel neki slovenski gospod, katerega bi bil biciklist kmalu podrl na tla. Gospod se je le prestrašil in odskočil nazaj. Lahon pa, ki bi bil kmalu kriv nesreče, ker ni zvonil — mesto, da bi se bil opravičil, kakor bi bil zahteval zakon najelementarnejše uljudnosti — je pogledal nazaj in zaupil: »Moštro de ščavo!«

To je pojav 2-tisočletne civilizacije! Kaj ne?!

Slovenščina na naših sodiščih. Pred par dnevi vršila se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem kazenska razprava proti nekemu v Podgrad pristojnemu obtožencu. Dve listini in sicer kratki list in informacije o obtoženčevem vedenju sti bili sestavljeni v slovenskem jeziku, vlad česar je obtoženčev branitelj, odvetnik dr. Mrach, zahteval italijanski prevod istih. Sodni dvor je odklonil braniteljevo zahtevo, z motivacijo, da § 100 k. p., na katerega se je skliceval branitelj, zahteva prevod le takih listin, ki so sestavljene v jeziku, ki ni v rabi v obsežju dotičnega deželnega sodišča.

Spuščenje v morje vojne ladije »Nadvojvoda Karol«. V nedeljo ob 8. uri zjutraj spusti se v ladijedelalci »S. Marco« v morje nova vojna ladija »Nadvojvoda Karol«, ki je dolga 118-55 metrov in široka 21-72 metrov in drži 10.600 tonelat.

Ta nova vojna ladija bo največja od vseh ladij naše vojne mornarice in se dograje še dve ladiji tega modela.

Spuščenju v morje prisostvoval bo nadvojvoda Rajner se svojo soprogo, nadvojvodinjo Marijo, hčerjo pokojnega nadvojvode Karola. Za to priliko došlo je v našo luko več vojnih ladij, med temi »Habsburg«, »Arpad«, »Aspern« in »Karol VI.« Dospel je tudi poveljnik vojne mornarice, admiral Spau.

Poveljništvo tukajšnjega pomorskega okraja naznanja, da bodo mogle kočije le do 7 1/2 ure zjutraj pristajati pred uhomom v ladijedelnice.

Spuščenju v morje prisostvovati se bo moglo tudi z raznih parnikov, ki v ta namen odplujejo pred ladijedelnice.

O tej priliki je vodstvo tehničnega zavoda opozorilo vse delavce pri sv. Andreju in pri sv. Roku, da dobe v soboto listke zase in za družine, s katerimi bodo imeli svoboden vstop na to slavnost.

Za varnost brzozjavne tajnosti. Osrednje pošto in brzojavno vodstvo izdalo je pred kratkem naredbo, ki določuje posebne norme glede brzozjavne tajnosti. Posamični poštni uradi prositi bodo morali za dovoljenje dotično deželno pošto ravnateljstvo, predno bodo odločevali glede zahtev po izdajanju prepisov brzozjavk, glede dovoljenja vspeglada originalov oddanih brzozjavk. Ako odpošiljatelj sam zahteva informacije glede lastne brzozjavke, dokazati bo moral prej svojo identiteto načelniku urada. V nobenem slučaju pa se ne sme izvenuradnim osebam izročati originalnih brzozjavk.

V kratkem izide druga naredba, ki bo

obsegala določila glede varnosti telefonske tajnosti.

O rabi kolkov. Upravno sodišče na Dunaju je te dni izreklo važno razsodbo glede rabe kolkov. Finančna oblast je namreč kaznovala nekega trgovca, ker je na neki dokument prilepil kolk na mesto, kjer so bile prej se svinčnikom napisane besede, katere so se potem s črnilom zapisale vrhu koleka, ne da bi se bile se svinčnikom napisane besede pod kolekom prej izbrisle. Finančna oblast se je o tem sklicevala na naredbu z dne 28. marca 1864 št. 70, ki pravi, da se na nezakonit način prilepljeni kolki smatrajo, kakor da ne bi se bili prilepili. Upravno sodišče pa je na rekurz dotičnega trgovca kazeno razveljavilo, ker da omenjena naredba zahteva le to, da so preko koleka v jedri vrsti napisane besede, ki so v zvezi z ostalim tekstom koleku podvrženega dokumenta. Nikak zakon in nikaka naredba da ne zahteva, da bi moral biti prostor, določen koleku, prazen in čist.

Otvorjenje novih prostorov konsumnega društva pri sv. Jakobu. V soboto zvečer (jutri) se odprejo novi prostori konsumnega društva pri sv. Jakobu. To je razveseljiv dogodek za tržaške Slovence sploh. To naj bo zopet zbirališče nas tržaških Slovencev! Prostori so kaj udobni in primerno prirejeni, da jih ni taceh tam v obližju. Izlasti bo ugajal lepi vrt in prostor za igro na kroglice. Društvo se je tudi potrudilo, da je poskrbelo dobro kapljico. Da se ta prilika čim lepše proslavi, povabilo je društvo obe pevski družbi pri sv. Jakobu in goslarje, da bi sodelovali na zabavi, ki bo v nedeljo popoldne ob 4. uri. Ker ne bo plačati nobene vstopnine, ker so lokali udobni in lepi, a v kleti dobra kapljica, pričakovati je, da se prihodnjo nedeljo mnogo naših zbere pri sv. Jakobu.

Ob enem vabi društvo za torek zvečer vse člene na pogovor in domačo zabavo.

Tržaški pekovski delavci sklicujejo v nedeljo ob 10. uri predpoludne v dvorani »Delavskega doma«, protestni shod v zadevi nedeljskega in nadomestnega poštika.

Družba sv. Mohorja. Dne 24. septembra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali si bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej, ko mogoče. Odpravljali bomo zabojne knjigami po tej-le vrsti:

Škofije: 1. Krška, 2. Amerika in Afrika, 3. Razni kraji, 4. Lavantinska, 5. Ljubljanska, 6. Tržaška, 7. Goriška.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo »aviso«, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo častitim poverjenikom povrniti posamezni gg. udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

ODBOR
družbe sv. Mohorja.

Ruski kružok. Naznanja se vsem onim, ki žele pristopiti k ruskemu kružoku, da se zamorejo vpisati do jutri v pisarni g. dra. Rybafa ulica 8. Spiridione šte. 3, pri g. dru. Černetu.

Vsi prejšnji novi učenci in učenke naj se snidejo jutri v soboto 3. t. m. zvečer ob 4. uri v »Slovanski čitalnici«, kjer se določijo dnevi in ure pouka. Opozarjajo se tudi oni, ki se boje učenja slovnice, da se prirede konverzacijski večeri; tedaj nič izgovorov in pridite vsi, ki imate resno voljo priučiti se ruščine.

Zavod sv. Nikolaja priredi nekaj ženski shod v nedeljo 4. oktobra ob 4. uri popoldne. Vabljeni so vse, zavedne dekleta in gospe, ki se čutijo kaj narodne. Pomeniti in dogovoriti se je treba, da se ta prepotrebni zavod povsopne moralno in materialno. In zato treba da skribo v prvi vrsti naše slovensko dekle, da si ohrani svoj dom!

Torej pridite vse, ki ste prijateljice zavoda, kar vas je v ženskih podružnicah naše šolske družbe, ter kar vas je pri Marijini družbi. Vse, vse se združimo!

Slovansko pevsko društvo vabi vse cenjene gg. pevke in pevce na današnjo skupno vajo, katere se bo vršila ob 8. uri in pol zvečer. Naprošeni so vsi, da se v polnem številu vdeležijo te vaje.

Vesti iz ostale Primorske

× Podaljšanje poslovne dobe poletnega poštne in brzojavnega urada »Morsko kopališče Sesljan«. — Poslovna doba poletnega poštne in brzojavnega urada »Morsko kopališče Sesljan« se je do 31. oktobra t. l. podaljšala.

Vesti iz Kranjske

* Nemške predrznosti v Ljubljani naraščajo. — Tako beleži »Slovenec« — Po mestnem trgu hodijo vsak večer nemški pobiči, baje realci, oboroženi z debelimi palicami in kličejo izzivalno »Heil« ter krunijo po nemški, da je to očitno izzivanje slovenskih šetalecv. Predvčeršnjajim je velika množica ljudi zapodila te pobe z Mestnega trga. Nemški smrčkavci so očitno hoteli provocirati pretep. Stariši teh pobov pa jedo slovenski kruh in bi torej morali svoje sine naučiti dostojnosti do Slovencev. Ti nemški dijaki izzivajo občinstvo vsak večer. Če bi pa kdo kakega nemškega smrčkavca prijel za ušesa, bo pa vse nemško časopisje upilo o slovenski surovosti, dočim je le res, da smo Slovenci preponižani, ker sicer bi se ne upala n. pr. celó Singerjeva zaloga šivalnih strojev imeti v sredi slovenske Ljubljane za voditelja svoje tukajšnje podružnice heilovskega izzivača Lindnerja, ki je ustanovil in vodi v Ljubljani »Trutzburg«.

* Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu septembru 1903 je 129 strank uložilo K 41.361.85, 87 strank vzdignilo K 18.316.79, 14 strankam izplačalo se je posojil K 34.500. Stanje hranilnih vlog K 774.576.24, stanje hipoteknih posojil K 583.683.29. Denarni promet K 169.285.45.

Vesti iz Koroške

+ Atentat na princip ravnopravnosti. Zgodil se je dne 29. sept. na okrajnem sodišču v Rožku na Koroškem. V imenu 14 slovenskih pešestnikov je vložil dr. Breje tožbo proti nekemu Slovenceu. — Tudi razprava je bila razpisana v slovenskem jeziku. Na razpravi sam pa je izjavil sodnik, da se bo razpravljalo nemško, ker on, sodnik, da ne umeje slovensko! Tu imamo torej zopet kričeč slučaj, ko bi se morali državljani odpovedati svojim državljanskim pravicam in bi se moral razveljaviti državni zakon edino le radi neupodobnosti državnega uradnika!! In zopet moramo vpraševati: ali morajo v naši Avstriji res vse stvari stati na glavi? Koliko časa še bomo morali stavljati tisto staro, ali vendar vedno novo, ker vedno opravičeno vprašanje: je-li ljudstvo tu radi uradnikov, ali pa so uradniki radi ljudstva, je-li mora res ljudstvo, ono, ki pošteno plačuje davke, akomodirati se nespoštosti uradnikov, ki vlečejo plače iz onih davkov, ali pa je uradnikom v dolžnost, da so vsposobljeni za obveščanje s slov. ljudstvom?!

Nadaljni dogodki na rešeni razpravi v Rožku se čitajo kakor kaka paradija na sodno razpravo, kakoršnja bi morala biti po načelih novega civilnega pravnega reda: načelih **ustmenosti in neposrednosti**. Sodnik je zapovedal dr. Brejeu, da mora nemški govoriti! — Dr. Breje je pa dal edino pravi odgovor s tem, da je obrazložil tožbo in stavil svoje predloge v slovenskem jeziku. — Zastopnik nasprotna stranke, dr. Mitteregger, je žalil dr. Breja in je zahteval, naj ga sodnik kontumacia, češ, da dr. Breje noče dati odgovora! Tu pa se je sodnik ustrašil situacije in je stal pred mučno alternativo: ali naj kontumacia stranko v nje navzočnosti, ali pa naj prekliče (sodnik namreč) svoj sklep za nemško razpravo!! Iz radrege si je hotel pomagati s tem, da je pozval nekega pisarja, ki naj bi tolmačil. Ali tudi ta mož se je prestrašil in v hipu ni znal več slovenščine! Potem so pozvali kancelista vodjo zemljiške knjige, ali tudi ta je izjavil, da ne »zastopice« nove slovenščine.

Zaključek te uxor-koroško-sodne razprave je bil ta, da je sodnik razglasil sklep: razprava se odloži; za prihodnjo razpravo se dobi tolmač; stroške preložitve pa mora trpeti — dr. Breje, ker da je svojo »trdovratnostjo« povzročil odloženje.

Tako se je zgodilo dne 29. septembra v Rožku na Koroškem, ko smo izvedeli, da je to »trdovratnost«, katero treba kaznovati, ako državljani zahteva v zmislu veljavnega zakona najelementarnejšo svojo pravico, ki je v tem, da pred sodnikom v svojem jeziku

brani svoje pravo!! — Opravičeno vsklika »Mir«:

»To je suboparna resnica o dogodku, ki kriči v nebo. Torej mlad fanatičen nemški nacionalist v slabo pristojem mu sodnijski kuti si drzne z nečuvno frivolnostjo in lahko mišljenostjo prevreči temeljne zakone, kakor bi pihnil — in sme biti uverjen, da ga za to čaka v kazni k večjemu — avanzement! Prav kakor na Turškem!

Za danes samo toliko. Razume se, da se storé potrebni koraki, da nemško-nacionalna drevesa ne zrastejo do nebes, toda zabiti ne smemo, da imamo v Gradcu prijatelja, kateremu so sodniki a la zgoraj opisani njegovi lastni — otroci! Pozor torej na Gradec, slovenski poslanci! — V Gradcu se nekaj kuha!«

Ali pozor tudi na Dunaj! — Če je oni nemško-nacionalni sodnik otrok prijatelja v Gradcu, je pa prijatelj v Gradcu somišljenik šefa na Dunaju. Tudi tega ne smemo pozabiti, da je voditelj naše sodne uprave g. dr. Koerber — isti dr. Koerber, ki je načelnik skupne naše avstrijske vlade in da so krivice, ki se gode koroškim Slovincem v sodni upravi, le točke na sliki skupne notranje politike. Na Dunaju treba delati v prvi vrsti, tam je vir vsemu zlu! Če bi Dunaj ne hotel, bi si tudi drugod ne upali!

Blizu konca.

(Spisal I. S. Ognjevit.)
(Dalje.)

Komaj se je privlekel na svoje mesto. Strašen smrad in zaduhel zrak ga je skoraj dušil in malo je manjkalo, da se ni nesrečno zrušil. Nekateri, posebno tisti, ki so se radi pokazali, kako so pridni, so že hiteli na delo. Tudi on si je takoj slekel suknjo, ali se je hotel še oddahnuti malo. Toda vsi okrog so že delali, pa se ni upal počivati. Začel je nabijati po modelu z železnim težkim betom. Prvič ga kar ni mogel vzdigniti. Vsakokrat, ko je zamahnil, ga je zabolelo med rebri in stemazelo se mu je pred očmi. Kar najrajši bi bil zagnal bet in pobegnil, ali... doma je bolna žena z nepreskrbljenimi otroci in tudi on ne more živeti brez zaslužke.

Prišel je paznik, naslonil se, kakor po navadi, in gledal okrog. Pogled mu je bil zaničevalen in grozeč, a v sami postavi izraz oblastnosti in gospodarstva, kakor pri vseh ljudeh take vrste.

Nekdaj, še ni dolgo tega, tedaj, ko je bil paznik še delavec, kakor Delež, tedaj sta si bila celo prijatelja in oba sta se zaljubila v sedanjo Deležovo ženo. Sprla sta se bila in stepla in prijateljstvo se je spremenilo v najhujše sovražstvo. Paznik je odnesel razbit nos, a Delež se je oženil žujo. Tedaj so bili drugi časi. Vsako jutro in večer ga je čakala pred svojo hišo, a njemu je bilo tako prijetno pri sreči, da bi bil zavriškal, če bi ga prav kdo prebudil o polnoči. Od tedaj je paznik sovražil Deleža iz dna duše in je to tudi pokazoval ob vsaki priložnosti, posebno pozneje, ko je bil povišan v svojo »čast«.

Postavil se je bil blizu Deleža. Gledal v enomer s posebno pozornostjo in sovražnim pogledom. Delež je vedel, da je paznik blizu, čeprav se še ogledal ni. Čutil je takoj njegovo prisotnost, kakor prisotnost kakšnega hudega duha. Tako se je dogajalo vsaki dan. Skoraj največ časa je oni človek prestajal v njegovi bližini in vsaki čas je renčal: »Delež! Al delaj, al pusti!« Delež je potem zaskripnil z zobmi in ježno udaril z betom; edino na tak način si je mogel hladiti jezo in se maščevati. Delež je delal in delal proti svojim močem, pa ne zaradi paznika, ampak iz strahu, da ga ne bi imeli drugi za lenuha.

Dogajalo se je ta dan ravno tako. Paznik se ni, kakor bi se bil zarotil, hotel niti odmakniti kam drugam. Kakor navlašč se ni hotel odmakniti, a Deležu so opešale moči. Ko bi smel počivati vsaj pol minute! Zunaj je sijalo solnce tako lepo, tako vabljivo in tički so letali poleg oken. — A on se ni smel greti na gorkem solcu, ampak tukaj je moral požirati zaduhli zrak, ker okna niso bila nikoli odprta.

Delavcem so padale potne srage z las in čela in obrazi so jim zardečili. Deležu je bilo vroče, ali ostal je bled. Lasje so mu bili popolnoma premočeni in po telesu mu je polzel pot. Dve uri je še le delal in že je bil tako utrujen, kakor da je delal ves dan in še hujše, ker nekdan je po dovršenem delu ravno tako lahko skočil kakor zjutraj. Čoka mu je odrevenela, a bet se mu je zdel

neznansko težak. Tudi nogi sti mu odreveneli in skoraj zaspali. Ko bi bil smel sesti vsaj malo! (Pride še.)

Brzojavna poročila.

Car v Avstriji.

MUERZSTEG 2. (B.) Ob 8. uri in en četrt zjutraj sta odšla oba monarha na lov. Popoldne se povrnela.

MUERZSTEG 2. (B.) Dosedanji vseh lova je zadovoljil veličanstvi. Grof Goluchowski, ki je že v minoletem letu stopil v dogovore z grofom Lamsdorffom, je imel sedaj že prilike, da je povedal svoje nazore grofu Lamsdorffu.

Razgovor se bo nadaljeval v času lovov.

Dogodki na Balkanu.

CARIGRAD 2. (B.) Zdravijci cesarja Frana Josipa in carja Nikolaja sti napravili velik utis v Yldizu in v krogih turške vlade. Zagotovilo, da bo ohranjen mir, je jako zadovoljilo.

Vprašanje Mandžurije.

WASHINGTON 1. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Državni departement je prejel obvestilo, da je princ Čing trdno odločen odreči svoje pritrdjenje vsakemu pogoju, ki bi ga Rusija ponudila za podaljšanje roka za izprašanje Mandžurije. Kitaj ostaja pri tem, da Rusija, ki je obljubila zapustiti Mandžurijo do 8. oktobra, tudi izpolni svojo obljubo, ne da bi stavila katere si bodi druge zahteve.

Usmrčenje z elektriko.

NEW-YORK 2. (B.) Brata Van Wormer, ki sta pred dvema letoma umorila svojega strica, sta bila danes z elektriko usmrčena.

Štrajk v Trbovljah.

TRBOVLJE 2. (B.) Stanje štrajka je neizpremenjeno. Število štrajkov v znaša 2086. Mir se ni kalil.

Mirovno sodišče.

HAAG 2. (B.) Razsodišče, določeno za razsodbo v venezuelskem spornem vprašanju, je imelo danes zopet sejo. Predsednik, ruski pravosodni minister Muravjev, je povdarjal pomen razsodišča, na katerem se prvokrat udeležujejo večina narodov stare Evrope, in v katerem naj s stori kraj strahotam vojne pravico, ki je močnejša, nego sila gromedihi topov. Na to se je začela debata o tem, v katerem jeziku naj se vrši razprava. Odločitev o tem pride jutri.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.

Lastnik konsorcijskega lista »Edinosť«.

Natisnila tiskarna konsorcijskega lista »Edinosť« v Trstu

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarске zadruge v Gorici (Solkan)

vpisane zadruge z omejenim poroštvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost, zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, moderní sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minz

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Usrtovan cenik brezplačno in franko.

Radi odhoda

se prodajo vsi predmeti, koji se nahajajo v restavraciji Jos. Vouka na Opčinah.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25,000.000 K. Izplačane odškodnine: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premičnine prito požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Potrjim srcem javljava, da je Vsemogočni poklical k sebi našo 5½-letno hčerko

Zorico.

Pogreb zemskih ostankov bo v soboto ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti ul. Geppa št. 16.

Trst, 2. oktobra 1903.

Josip in Marija Furlan, starši.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umešane od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolf. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, registorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Pri Sv. Mar. Magd. spodnji na Istrski cesti (blizu Žavelf)

odda se v najem tudi za 10 let hiša s 3000 klasirani obdelane zemlje ter vodnjakom, ki se nikoli ne osuši. Pojasnila daje Josip Cerkevnik, posestnik pri Sv. Mar. Magdaleni spodnji št. 24

M. U. Dr. Ant. Záhorský

prilaga svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica di Torre Bianca št. 8. (prej ulica Carintia) od 9-11 in do 2-4. Telefon št. 1384.

Pošteni postranski zaslužek

za gospode in dame vsacega stasu s pisanjem, domaćim delom, vsakovrstnim ročnim delom, peisanjem naslovov, zastopstvom in razpečevanjem patentovnih predmetov priložuje si vsak dan v gotovini 10 do 50 Mr. Nad 200 ponudb (vprašati je se vsamko za za dogovor) posreduje: Nebenverdienst-Centrale v Delmenhorst, 233 E. (Nemčija).

Operater kurjih očeh

odlikovan specialist GIORDANI

ki ordinira na Cerse št. 23, II. nadstropje, naznanja vsem, ki trpijo na kurjih očeh ali vsled zaraščenih nohtov, da iste takoj odpravi po neki posebni metodi, ki ne povzroča nikakih bolečin.

Cena od ene krone

za operacijo ni nič, ako se pomisli na velike dobrote, koje se takoj zadobijo.

Je na prodaj

radi družinskih razmer in pod ugodnimi pogoji hiša z dobro obiskovano gostilno, vpeljana in ugodno prodajalnice jestvin, prodajo žganja in pekarijo, z prostornim gospodarskim poslopjem, dvoriščem, vrtom in zraven ležečimi dobro obdelanimi zemljišči (vinogradi), vse v najboljšem stanju in v zelo ugodni legi v bližini Tržaške okolice donajajoče veliko zaslužka in dobička.

Ob enem seproda vse pohištvo, zaloga blaga in vina. Natančnejša pojasnila daje dr. Matej Pretner, v Trstu Ulica della Cassa di Riparmio št. 13. II. nadstropje.

Posojila

ne manjše od 10.000 kron na hiše, zemljišče, dedščine KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.

(Posredovalci izključeni).

Rudolf Aleks. Varbinek zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

Prodajalnica obuval Julija Romanelli CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode

črna, angleška po gld 3.20, rumena, po gld. 3.50

Specialiteta ubuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gld. 3.30

nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80

Naročbe po meri.

CENE NIZKE.

ZALOGA USNJA

— TRST — Piazza Nuova št. 1. M. MADRIZ — TRST — Piazza Nuova št. 1.

Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu- in inozemskih tovarn.

Tovarna nadplato ter vseh predmetov te stroke.

Ugodne cene.

Anton Sancin pok. Frana

TRST. — Ulica Barriera vecchia št. 11. — TRST.

Priporoča velik izbor:

sraje belih ali barvanih za moške, ovratnikov, zapestnic, kravate zadnje novosti, perkalja, satina, najlepšega in izbranega cefirja ter razno perilo. Veznine in moderci. Snovij iz priste volne in v vseh barvah za obleke za gospe. Blago za delavske hlače in izdelki za delavce. Jako znižane cene!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prodaja manifakturnega blaga SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

in podružnica

„Alla città di Londra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld.; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči i: snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2—4 gld. ravno take iz najfinejših volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3—12 let od 2.50 do 9 gld.; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loden) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pisarniško osobe.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju potrebe v 24 urah.

Oglas:

V Tomaju, na Krasu, je na prodaj sredi vasi ležeča prostorna hiša z gospodarskimi poslopji, dvoriščem, velikim vrtom in drugim zemljiščem.

Pojasnila daje g. Anton Sone v Tomaju.

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.

Zaloga pohištva, popolnih sob.

Dunaj—Trst.

Železno pohištvo, zreala iz Belgije. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

Še nikdar kaj tacega!!

Dobro in po ceni vdobi vsak toliko časa, dokler traja zaloga za gld. 1.80

krašne modne jesenske ali zimske

H LA Č E

za gospode od jamčeno pristajga sukna, modernega dunajskega krova, lepe barve in vzorca. P. šija z komada hlače za gld. 3.30 po povzetju. Pri naročbi zadostuje dolgost in obsežna št. pa-č Filijalka dunajske tovarne za sukno

Ch. Jungwirth, Krakov, 78.

Kar ne ugaja se zamenja ali povrne denar.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom - Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolenjalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovso in otrobi. Razpošilja naročeno blaga tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu krehanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavicije.

Eskompt in inkasso menic. Borza naročila.

Daje predjume na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čeki in nakaznicami.